

Restaurátorský záměr
Restaurování souboru pomníků ve Statenicích

Zadavatel: obecní úřad Statenice
Statenice 23
25262 Horoměřice

Vypracoval: MgA. Jan Kracík ak. soch. a rest

2014

©

Úvod:

Jedná se o soubor tří pomníků padlým nebo umučeným za I. a II. sv. války.

Prostřední a centrální pomník je stéla se lvem, symbolem české státnosti a svobody, vytvořená z přírodního kamene - jemně zrnitého pískovce. Pomník vlevo symbolizující pamětní knihu tvoří kamenný pískovcový support s motivem lipového květu na němž je osazena kniha z Lipovického mramoru. Třetí pomník tvoří pamětní deska ze syenitu osazena na zbytcích předchozího pomníku z terasa.

Současný stav:

Pomník se sochou lva a pomník symbolizující pamětní knihu jsou ve stabilizovaném stavu. Povrch obou pomníků je celoplošně narušen mechy a lišejníky, které vzhledem k umístění pod vzrostlými stromy dobře na povrchu kamene vegetují. Povrch kamene, je proto nedobře čitelný, přesto je při bližším ohledání zřejmé, že je plasticita sochy lva lokálně mechanicky drobně narušena, nebo se lokálně kámen vlivem působení erozivních vlivů drolí. Lze konstatovat, že stav sochy vzhledem k jejímu stáří a umístění je velmi dobrý, biologické napadení je však značné. Spáry mezi jednotlivými kameny jsou vyžilé, lokálně vydrolené.

Třetí pomník se skládá z novodobé žulové (syenitové) desky s klínovým písmem. Která je osazena na zbytcích původního pomníku vytvořeného z terasa, které je již za hranicí své životnosti. Doporučuji terasové díly vyměnit za přírodní kámen neboť oprava terasa by byla neadekvátní jeho hodnotě a nepřiměřená následné životnosti. Kovové oplocení je ve velmi dobrém stavu. Původní cihlová podezdívka však vyžaduje restaurátorský zákrok. Některé cihly je třeba vyměnit za nové – podobné a spárkování cihel je nutno celkově obnovit. Zároveň doporučuji podezdívku z venkovní strany okolo odkopat v horní části vytvořit drenáž a zasypat drobným štěrkem. Restaurátorský proces na podezdívce bude v podobném režimu jaký je popsán níže pro restaurování kamene.

Restaurátorský záměr v jednotlivých krocích:

- Průzkum
- Etapa čištění
- Etapa odstranění nevhodných vysprávek/spár
- Etapa konsolidace materiálu
- Etapa plastického doplnění
- Etapa barevné retuše
- Etapa impregnace biocidním přípravkem
- Etapa hydrofobizace
- Restaurátorská zpráva ve dvou vyhotoveních

Návrh metodiky restaurátorského postupu:

Restaurátorský průzkum:

Na památce byl proveden předběžný restaurátorský průzkum s fotodokumentací současného stavu.

Vyhodnocením poznatků byl vypracován návrh metodiky restaurátorského postupu. Doporučuji kamenné části očistit od prachových a mastných depozit, ale především je nutné odstranit biologické porosty mechů a lišejníků, které jsou v současné době největšími narušiteli kamenného povrchu a napomáhají jeho destrukci. Po dokončení čištění doporučuji kámen celoplošně zpevnit s lokálním zpevněním sybkých míst. Pro plastické doplnění bude navržena specifická hmota pracující na bázi hydraulického a vzdušného pojiva, křemičitého plniva a syntetických hlinek. Dále doporučuji použít sanační prostředek na vyhubení kořenového systému biologického napadení, který zároveň vytvoří protekci proti růstu a biologickému napadení. V samém závěru prací je nezbytně nutné výše jmenovaný restaurátorský proces zakončit aplikací hydrofobního prostředku. Pouze ve spojení a souborné aplikaci jednotlivých etap restaurátorského postupu je možné dojít k celkové rehabilitaci památky s maximální účinností. Všechny prostředky a metody budou aplikovány v souladu se zákonem 20/1987 sb. o státní památkové péči.

Etapa čištění:

Celkové čištění bude prováděno postupně a bude aplikováno přiměřeně k náročnosti poškození povrchu kamene. U extrémně narušeného povrchu bude kámen předem zpevněn a teprve po vyzrání konsolidantu bude přistoupeno k čištění. Samotný čistící proces bude aplikován podle míry znečištění povrchu kamene, a to v několika postupech. Celkový čistící proces bude prováděn mokrou cestou mechanicky za pomoci páry. U více znečištěných partií budou uplatňovány lokálně postupy se zábaly. Při procesu čištění bude brán zřetel na povrchové poškození materiálu. Chemické čištění bude aplikováno rovněž celoplošně a to z důvodu odstranění porostu a napadení biologickými organismy.

Etapa odstranění nevhodných vysprávek/spár:

V této etapě se jedná především o odstranění starých uvolněných plastických doplňků a spár a rozebrání uvolněných segmentů. Vysprávky budou posuzovány a následně odstraňovány či zachovávány v průběhu restaurátorského procesu a jednotlivého zhodnocení a posouzení stavu dané vysprávky. Při odstraňování bude dbáno na to, aby nedošlo k úbytku autentické hmoty originálu.

Etapa konsolidace materiálu:

Konsolidační proces vede k obnovení pevnosti a soudržnosti kamenného materiálu. Proces musí probíhat v teplotně příznivých podmínkách za zcela suchého počasí, tak aby látky mohly optimálně vniknout do hloubky kamenného materiálu. Pro tuto etapu bude použit odpovídající konsolidant, který bude určen na základě výsledků restaurátorského průzkumu po dokončení etapy čištění. Jeho intenzita použití bude volena podle stupně poškození kamenného materiálu. Součástí zpevňujícího procesu je hloubková injektáž a výplň. Tato etapa zpevňování bude započata po důkladném vyzrání aplikovaného konsolidantu.

Etapa plastického doplnění:

Na očištěnou a konsolidovanou hmotu kamene budou plasticky doplněny a domodelovány chybějící části. Při této etapě bude vycházeno z původní tvarovosti a celkové modelace sochy originálu s přihlédnutím na dobové a řemeslné zpracování originálu. Pro tuto etapu bude použita hmota pracující na bázi hydraulického pojiva a hrubozrnnost bude zpracována lokálně podle hrubosti doplňovaného místa. Lokálně bude rovněž řešena barevnost doplňující hmoty, která bude pigmentovou složku obsahovat již v celé své masě a množstvím pigmentu bude přizpůsobena odstínem k doplňovanému místu. Tímto technologickým postupem lze docílit požadovaného výsledku se zárukou, že nebude docházet k blednutí tmelů v krátkém časovém intervalu po dokončení restaurátorského procesu.

V případě předpokladu velkého fyzikálního zatížení na danou vysprávku bude vysprávka zajištěna armaturou z odpovídajících materiálů požadovaných památkovou péčí.

Pro vyplnění uvolněných spár mezi jednotlivými kameny soklu bude zvolena vhodná spárovací hmota pracující na bázi hydraulického pojiva s příměsí vápna, která bude rovněž vhodně probarvena pigmentovou složkou.

Etapu barevné retuše:

Přestože plastické doplňky budou zpracovány a pigmentovány lokálně tak, aby splynuly s okolní hmotou originálu a jeho patiny stáří, bude při této etapě nutno doplněné části na plastice a architektuře barevně sjednotit a barevně doladit v takové míře, aby byla dodržena památková kritéria a zachována tak patina stáří na plastice.

Etapu impregnace biocidním přípravkem:

Napadení biologickou složkou je celoplošné a po dokončení odstraňování biologického porostu je nezbytně nutné povrch kamene celoplošně ošetřit biologickým ochranným přípravkem, který zamezí následnému růstu drobných rostlin.

Etapu hydrofobizace:

V samém závěru restaurátorského procesu bude povrch kamene ošetřen hydrofobním prostředkem, který blíže určí výsledek dokončení i etapy čištění a zpevnění. Bude se jednat o prostředek odpovídajícího charakteru a chemického složení nejen ve vztahu k originálu kamenného materiálu, ale i ve vztahu k použitému konsolidantu v průběhu restaurátorského procesu. Jedině v tomto spojení může dojít k maximálnímu účinku celého restaurátorského procesu.

Restaurátorská zpráva:

Restaurátorská zpráva a fotodokumentace celého restaurátorského procesu bude vypracována v souladu s §14., zák.20/87 Sb. Zpráva bude vypracována tak, aby postihla všechny pracovní postupy vykonané na památce tak, aby svým rozsahem a obsahem byla nápomocna budoucím generacím.

Závěr:

Všechny etapy vykonané v průběhu restaurátorského procesu budou prováděny individuálně ve vztahu k výše jmenované památce. Správnou aplikací budou přispívat maximálně k rehabilitaci korodovaného materiálu a významnému zlepšení estetického vzhledu při zachovávání všech kulturních, historických a uměleckých hodnot památky.

Technologická část:

Všechny technologické postupy s použitím požadovaných materiálů památkovou péčí budou aplikovány v souladu se zákonem 20/1987 Sb. o památkové péči a budou aplikovány po schválení zástupci památkové péče.

Etapu čištění:

- bude prováděna:
- a) za mokra mechanicky pomocí páry a destilované vody
 - b) za mokra mechanicky chemickou cestou

Etapu konsolidace materiálu:

Bude prováděna příslušnými prostředky vyžadovanými památkovou péčí. Na základě vyhodnocení výsledků průzkumu bude zvolen vhodný přípravek. Předpokládám užití přípravku Funcosil 100, Funcosil 300 od firmy Remmers

- Lze předpokládat a kombinaci přípravků:
- a) podle určení místa zpevnění
 - b) podle míry vlhkosti kamene

Etapu plastického doplnění:

Bude prováděna pomocí připravených tmelů pracujících na bázi bílého cementu, hydraulického vápna či vápna, křemičitého pojiva a pigmentů, podle místa určení aplikace, půjde-li o kámen nebo spáru. Bude dbáno na to, aby materiál doplněk byl vždy měkčí než místo doplňovaného originálu, jak to vyžaduje památková péče.

Etapu barevné retuše:

Bude provedena lazurně za pomoci syntetických hlinek rozpuštěných ve vodě.

Etapu impregnace biocidním přípravkem:

Bude prováděna celoplošně. Předpokládám užití přípravku BFA od firmy Remmers

Etapu Hydrofobizace:

Bude prováděna celoplošně po důkladném vyžrání použitých materiálů v průběhu restaurátorského procesu. Předpokládám užití přípravku Funcosil SNL od firmy Remmers.

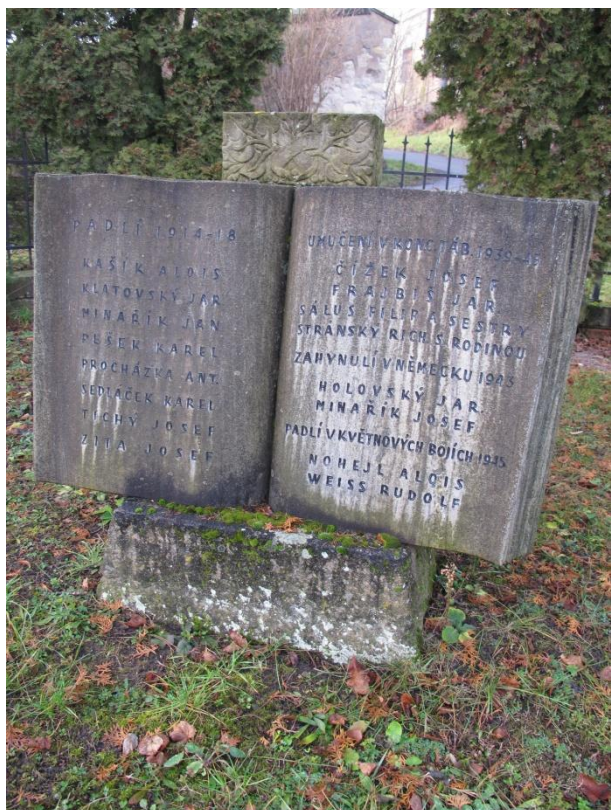
V Úněticích 20.1.2014

MgA. Jan Kracík
Kapitulní 103/19, 25262, Únětice,
Tel.: 732286529
Mail.: jankracik@post.cz

Fotodokumentace současného stavu
Prosines 2013

Dokumentace současného stavu pomníku se lvem

Dokumentace současného stavu poníku s knihou

Dokumentace současného stavu pomníku padlým II. sv. války

Dokumentace současného stavu cihlové podezdívky a vstupního schodiště

D

Dokumentace současného stavu cihlové podezdívky a vstupního schodiště